

Ö?retim Program? Fark?ndal?k Ölçe?i (ÖPFÖ)

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). Ö?retim Program? Fark?ndal?k Ölçe?i (ÖPFÖ). Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=26843>

Özet

Öğretim Programı Farklılık Ölçeği (ÖPFÖ), eğitim alanında çalışan veya çalışmaya hazırlanan bireylerin, uygulamakta oldukları veya gelecekte uygulayacakları öğretim programlarına yönelik bilgi, kavrayış ve uygulama yeterliliklerini ölçmek amacıyla geliştirilmiş bir psikometrik araçtır. Ölçek, 2021 yılında Ömer Pektaş ve Ahmet Pesen tarafından yürütülen kapsamlı bir geçerlilik ve güvenilirlik çalışması sonucunda ortaya konmuştur. ÖPFÖ, öğretmen adayları ve mevcut öğretmenlerin, bir Öğretim Programı'nın temel bileşenleri (amaçlar, içerik, öğrenme-öğretme süreçleri ve değerlendirme) hakkındaki farklılık düzeylerini çok boyutlu olarak değerlendirmeyi hedefler. Ölçeğin geliştirilmesi, eğitim bilimleri alanında program farklılığı'nın önemini vurgulayan teorik temellere dayanmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Öğretim programı, program farklılığı, öğretmen yeterlilikleri, ölçek geliştirme, geçerlilik, güvenilirlik, eğitim psikolojisi.

Yazarlar

Ömer Pektaş, Ahmet Pesen.

Amaç

Öğretim Programı Farklılık Ölçeği'nin temel amacı, öğretmenlerin ve öğretmen adayları'nın sahip olduğu program farklılığı düzeyini nesnel ve standart bir şekilde belirlemektir. Bu farklılık, sadece programın içeriğini bilmekten öte, programın felsefi temellerini, uygulama süreçlerini ve programın öğrenci üzerindeki etkilerini analiz edebilme yeteneğini de içerir. Elde edilen veriler, eğitim fakültelerinde verilen program bilgisi derslerinin etkililiğini değerlendirmede ve öğretmenlerin mesleki gelişim ihtiyaçları'nı saptamada kullanılmak üzere tasarlanmıştır. Ölçek, programın teorik ve pratik yönlerine dair derinlemesine bir anlayışın teşhis edilmesine olanak tanır.

Yapı

ÖPFÖ, eğitim psikolojisi ve program geliştirme literatüründe tanımlanan program farklılığı kavramı'nı temel almaktadır. Bu yapı, bilişsel ve davranışsal boyutları içeren karmaşık bir yeterliliktir. Ölçek, program farklılığı'nı genellikle üç temel alt boyutta incelemektedir:

Programın İçeriği ve Amaçları: Öğretim programı'nın hedeflerine, konularına ve düzenlenişine dair bilgi düzeyi.

Program?n Uygulanmas? ve Süreçleri: Ö?renme-ö?retme yöntemlerinin seçimi, materyal geli?tirme ve s?n?f içi uygulamalara dair yeterlilik.

Program?n Felsefesi ve Temelleri: Program?n dayand??? felsefi, sosyal ve psikolojik temelleri anlama ve ele?tirel dü?ünme yetene?i.

Bu çok boyutlu yakla??m, bireyin program? sadece bir doküman olarak de?il, dinamik bir e?itim arac? olarak alg?lama yetene?ini ölçer.

Geçerlik

ÖPFÖ'nün geçerlilik çal??malar?, kapsaml? istatistiksel yöntemlerle desteklenmi?tir. Ölçek, hem kapsam geçerlili?i hem de yap? geçerlili?i aç?s?ndan incelenmi?tir.

Kapsam Geçerlili?i: Maddelerin, ölçülmek istenen program fark?ndal??? yap?s?n? ne ölçüde temsil etti?ini belirlemek amac?yla uzman görü?lerine ba?vurulmu?tur. Uzman de?erlendirmeleri sonucunda maddelerin ilgili literatürü yeterince kapsad??? do?rulanm???r.

Yap? Geçerlili?i: Yap? geçerlili?i, hem Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) hem de Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) kullan?larak incelenmi?tir. DFA sonuçlar?, ölçe?in teorik olarak öngörülen üç faktörlü yap?s?n?n örneklem verileriyle uyumlu oldu?unu göstermi?tir. Uyum indeksleri (RMSEA, CFI, TLI vb.) kabul edilebilir s?n?rlar içinde raporlanm???r.

Güvenirlik

ÖPFÖ'nün güvenilirlik analizleri, ölçe?in tutarlılı??n? ve kararlılı??n? kan?tlam???r.

?ç Tutarlılık Güvenirli?i: Ölçe?in genel iç tutarlılık katsay?s? (Cronbach Alfa) yüksek bulunmu?tur (genellikle .90'n? üzerinde oldu?u raporlanm???r), bu da maddelerin ayn? yap?y? ölçme konusunda yüksek bir uyum sergiledi?ini göstermektedir. Ayr?ca, alt faktörlerin Cronbach Alfa de?erleri de kabul edilebilir düzeydedir.

Madde Toplam Korelasyonlar?: Madde-toplam korelasyonlar? incelenmi? ve tüm maddelerin ölçe?in tamam? ile anlaml? ve yeterli düzeyde korelasyon gösterdi?i tespit edilmi?tir, bu da maddelerin yap?ya katkı?s?n? desteklemektedir.

Faktör Analizi

ÖPFÖ, geli?tirme sürecinde uygulanan Faktör Analizi sonucunda çok boyutlu bir yap? sergilemi?tir.

Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) ile 30 maddelik nihai formun üç temel faktör alt?nda topland???r.

belirlenmiştir. Bu faktörler, varyansın önemli bir kısmının açıklamaktadır. Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) ise bu üç faktörlü modelin yapısal olarak geçerli olduğunu kanıtlamıştır. Bu faktörler, literatürde program farkındalığının temel bileşenleri olarak kabul edilen Programın İçeriği, Programın Uygulanması ve Programın Felsefi Temelleri boyutlarına karşılık gelmektedir.

Araç

Test Türü: Geliştirme (Developmental)

Format: Likert Ölçeği. Derecelendirme formatı 5'li veya 7'li Likert tipi olabilir (Kesinlikle Katılmıyorum'dan Kesinlikle Katılıyorum'a). (Orijinal kaynakta derecelendirme bilgisi boş bırakıldığı için standart Likert formatı varsayılmıştır.)

Mevcut Diller: Türkçe.

Popülasyon Grubu: Öğretmenler ve Öğretmen Adayları.

Yaş Grubu: Üniversite öğrencileri (Eğitim Fakültesi) ve Yetkinler (Görev Başındaki Öğretmenler).

Popülasyon Detayları: Ölçek geliştirme çalışması genellikle çeşitli branşlardan eğitim fakültesi öğrencileri veya farklı kademelerde görev yapan öğretmenler üzerinde gerçekleştirilmiştir.

Test Metodolojisi: Öz bildirim (Self-report) yöntemiyle uygulanan kağıt-kalem veya dijital ortamda doldurulabilen bir envanterdir. Puanlama, ters maddeler dikkate alınarak gerçekleştirilir ve yüksek puanlar, program farkındalığının yüksek olduğunu gösterir.

Anahtar Kelimeler

ÖPFÖ, eğitimde ölçme, program değerlendirme, öğretmen eğitimi, psikometri, yapı geçerliliği.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Ömer Pektaş

Yazar ORCID Tanıtıcıları: Orijinal kaynakta belirtilmemiştir.

İletişim E-posta Adresi: omerpektas145@gmail.com

Yazma Adresi: Orijinal kaynakta belirtilmemiştir.

İzinler, Ücret ve Test Yolu

Ölçek, 2021 yılında yayımlanan bir geliştirme çalışmasıdır. Kullanım ve izinler için sorumlu yazar Ömer Pektaş ile iletişime geçilmesi gerekmektedir. Ticari olmayan akademik kullanımlarda izin prosedürleri yazarın takdirine bağlıdır. Ölçeğin yayımlandığı makaleye atadaki bağlantılardan erişilebilir:

Makalenin orijinal linki: dergipark.org.tr

Ölçeğin orijinal PDF dosyası buradan indirilebilir: ogretim-programi-farkindalik-olcegiopfo-toad.pdf

Kaynaklar

Pektaş, Ö., ve Pesen, A. (2021). Öğretim Programı Farkındalık Ölçeği'nin (ÖPFÖ) geliştirilmesi: Geçerlilik ve güvenirlik çalışması. *International Journal of Current Approaches in Language, Education and Social Sciences*, 3(1), 115-132.

Öğretim Programı Farkındalık Ölçeği (ÖPFÖ) Maddeleri

ÖNEMLİ: Atadaki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

Ölçeğin orijinal maddeleri, sağlanan kaynak içerikte yer almamaktadır. Maddelerin tam metnine erişim için yukarıda belirtilen referans makalenin incelenmesi gerekmektedir.